

**Çameli
Sempozyumu
Bildiriler Kitabı**

ISBN: 978-605-2055-81-6

Denizli Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

Yayın No: 208

İmtiyaz Sahibi

*Denizli Büyükşehir Belediyesi
Adına Büyükşehir Belediye Başkanı
Osman Zolan*

Genel Koordinatörler

*Serhat Akbulut
Hüdaverdi Otaklı*

Baskı ve cilt

*KD Karton Dijital Matbaacılık
Kazım Karabekir Cd. Koyunlu Han Nu: 95/36 Ankara
Tel: 0 (312) 341 52 39
Sertifika Nu: 44423*

Birinci Baskı

Haziran 2023

Denizli ©

I. ÇAMELİ SEMPOZYUMU

Danışma Kurulu

Denizli Valisi Ali Fuat Atik
Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan
Pamukkale Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ahmet Kutluhan
Çameli Kaymakamı Kübra Eroğlu
Çameli Belediye Başkanı Cengiz Arslan

Düzenleme Kurulu

Cengiz Arslan – Çameli Belediye Başkanı
Prof. Dr. Celal Şimşek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Gamze Gököz Doğu – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Halim Ceylan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer Adak – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Özgü Hafızoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Öğr. Gör. Recep Çakır – Pamukkale Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Aydın Yapar – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Bahadır Duman – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Celal Şimşek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Çiğdem Sabbağ – Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Ercan Haytoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ertan Özen – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Eyüp Başkale – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Gamze Gököz Doğu – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Gürkan Semiz – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Hacer Simay Karaalp Orhan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Halil Kumsar – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Halim Ceylan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Kara – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin Ceylan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Türkçüer – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir Özkaya – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Koray Özcan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Çiçek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Meder – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Özkul – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Metin Ak – Pamukkale Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Özban – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Beyazıt – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Duran – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer Adak – Pamukkale
Üniversitesi Prof. Dr. Oğuz Karadeniz – Pamukkale
Üniversitesi Prof. Dr. Oğuz Özbek – Pamukkale
Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Nuri Ağdağ – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Özgür Başkan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Özlem Sertkaya Doğan – İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan Gökçe – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Raşit Urhan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin Nas – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar Gökhan Şenol – Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan Erdoğan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Velittin Kalınkara – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Yahya Tülek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Zafer Durdu – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Gökğöz – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Barış Semiz – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Engin Demiray – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Işık – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Gizem Karakan Günaydın – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Gül Aktaş – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Habibe Kahvecioğlu Sarı – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Metin Armağan – Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan Uzun – Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Onur Ülker – Eskişehir Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan Donat – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel Çukurluoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Aykut Önder Sarıçiftçi – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Levent Taş – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Özgü Hafızoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Öğr. Gör. Recep Çakır – Pamukkale Üniversitesi
Öğr. Gör. Senem Tüfekçi – Pamukkale Üniversitesi

Sekretarya

Öğr. Gör. Recep Çakır – Pamukkale Üniversitesi
Ahmet Sadıç – Çameli Belediyesi
Serpil Uğur – Çameli Belediyesi

İçindekiler

ÇAMELİ'YE DEĞER KATANLAR	17
<i>Cengiz Arslan</i>	
ARKEOLOJİK YÖNDEN ÇAMELİ COĞRAFYASI	45
<i>Celal Şimşek</i>	
RESMİ KAYITLARA GÖRE ÇAMELİ YÖRESİ TARİHİ	89
<i>Şevket Can</i>	
XV. YÜZYILDAN GÜNÜMÜZE KARAMAN/ÇAMELİ İLE ÇEVRESİNİN SİYASİ, İDARİ VE SOSYO-EKONOMİK DURUMU	107
<i>Behset Karaca</i>	
ÇAMELİ: TARİHİ, SOSYO-EKONOMİSİ VE AİLE YAPISI	125
<i>Neşide Yıldırım</i>	
TEKE YÖRESİ, YÖRÜK/TÜRKMEN MÜZİĞİ VE ÇAMELİ YÖRESİNE AİT MASIT KIRIĞI İLE İLGİLİ BİR ALAN ÇALIŞMASI	143
<i>Sabri Kuşkonmaz</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ MEZAR TAŞLARI HAKKINDA ÖN DEĞERLENDİRME	157
<i>Mustafa Beyazıt, Meryem Canseven</i>	
GELENEKSEL TÜRK MİMARİSİNİN ÖRNEKLERİ: ÇAMELİ EVLERİ	185
<i>Kadir Özkaya, Taner Dizel</i>	
DENİZLİ ÇAMELİ YÖRESİNDE BULUNAN TARİHİ CAMİLER VE SÜSLEMELERİ	203
<i>Taner Dizel, Kadir Özkaya</i>	
ÇAMELİ YÖRESİ SU DEĞİRMENLERİ	219
<i>Şaban Kök</i>	
KÜLTÜREL KALINTILAR	235
<i>Özcan Özçelik</i>	
HAYRİ DEV	269
<i>Özcan Özçelik</i>	
HAYATİ İNANÇ	281
<i>Emrah Şimşek</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ ESKİ MEZARLIKLARI VE TAŞLARI	285
<i>Zeki Akakça</i>	
ÇAMELİ YEMEK KÜLTÜRÜ	295
<i>Nurten Çekal, Esradeniz Doğan, Nusret Ercan Şenlikçi</i>	
ÇAMELİ'NİN COĞRAFİ İŞARETE ADAY GASTRONOMİK ÜRÜNLERİ	307
<i>Nurten Çekal, Esradeniz Doğan, Hatice Aktürk</i>	
KOOPERATİFLERİN KAYNAK BULMA SORUNU VE BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ	317
<i>Mehmet Varol, M. Ensar Yeşilyurt</i>	
KÖYE DÖNÜŞ VE ORGANİK TARIM	323
<i>Mehmet Can</i>	

ÇAMELİ FASULYESİ.....	329
<i>Evren Atmaca, Ramazan Akın</i>	
ÇAMELİ'DE CEVİZCİLİK.....	335
<i>Ayşe Gün</i>	
DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNDE SERACILIK	345
<i>Güler Çimen, Şakir Çınar, Saffet Üge, Ali Yılmaz</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ SÜT SEKTÖRÜ	349
<i>Hakan Bolat</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ TURİZM POTANSİYELİ.....	355
<i>Serkan Bertan</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE TURİZM.....	361
<i>Ahmet Sağdıç</i>	
DENİZLİ - ÇAMELİ YÖRESİ AĞIZ ÖZELLİKLERİ.....	373
<i>Hacer Kuru</i>	
ÇAMELİ'DE YÜKSEK ÖĞRETİM: İLK YILLAR	393
<i>Muzaffer Adak</i>	
KIRSAL ALANDA KADIN SORUNLARI: DENİZLİ-ÇAMELİ İLÇESİ ÖRNEĞİ	403
<i>Gül Aktaş, Eylül Sebzeci</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE NÜFUSUN GELİŞİMİ VE DAĞILIMI.....	417
<i>İbrahim Gökburun</i>	
ÇAMELİ KİLİM DOKUMACILIĞININ KÜLTÜREL PERSPEKTİFİ.....	445
<i>Serkan Güzel, Burçin Karabolat, Gökçe Pınar Şenbakar, Gülce Ekin Köse, Meltem Salacak, Koray Ertuğ, Özhan Turan, Seher Özkaya, Pamukkale Üniversitesi, Çameli Belediyesi, Çameli Meslek Yüksekokulu, Çameli Halk Eğitim Merkezi</i>	
ÇAMELİ GELENEKSEL GİYİM KÜLTÜRÜ	457
<i>Nesrin Kacar</i>	
DENİZLİ ÇAMELİ HALI KİLİM DOKUMACILIĞI VE KÖK BOYACILIK	473
<i>Yurduşen Bacaksız</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNE KAYITLI 2018-2021 TARİHLERİNDE TANI ALMIŞ KANSER HASTALARININ SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KESİTSEL RETROSPEKTİF BİR KOHORT ANALİZİ	481
<i>Gamze Gököz Doğu, Canan Karan</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE SÜRDÜRÜLEN KANSER TARAMA PROGRAMLARI.....	485
<i>Nurhan Meydan Acımuş, Erkan Barış</i>	
ULAŞTIRMA SİSTEMLERİNİN EKONOMİK KALKINMAYA ETKİLERİ: ÇAMELİ ÖRNEĞİ	491
<i>Halim Ceylan</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ KOLAK KÖYÜ KUSURU GÖLÜ'NÜN OLUŞUM MEKANİZMASININ MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	503
<i>Halil Kumsar</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ'NİN JEOLJİK DEĞERLERİ VE JEOTURİZM POTANSİYELİ.....	511
<i>Arzu Gül, Mehmet Özkul</i>	
ÇAMELİ YÖRESİNİN DEPREMSELLİĞİ	527

Fatma Figen Altunođlu , Gülten Polat

KİBYRATİS BÖLGESİ (KABALİS BÖLGESİ) ARAŞTIRMALARINA YENİ KATKILAR: ÇAMELİ YENİİMAR MAHALLESİ KURTARMA KAZISI.....	537
<i>Şeniz Yener, Dilek Bor, Şaban Kök</i>	
BATI TOROSLARDA ENDEMİK VE NADİR BİTKİLER AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR ALAN: KARGIN YAYLASI (ÇAMELİ-DENİZLİ).....	561
<i>Gürkan Semiz, Batıkan Günel, Rasim Çetiner</i>	
ÇAMELİ (DENİZLİ) VE ÇEVRESİNİN FLORASINA GENEL BİR BAKIŞ.....	569
<i>Hasan Yıldırım, Tuđkan Özdöl</i>	
ÇAM REÇİNELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE DOSTU TEKNOLOJİK UYGULAMALARI.....	581
<i>Metin Ak</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNİN ORNİTOFAUNASI (KUŞ ÇEŞİTLİLİĞİ).....	589
<i>Raşit Urhan, Esat Kızılyaka, Mehmet Karaca</i>	
KANLIÇAY DERESİ (ÇAMELİ, DENİZLİ) ALABALIK ÇİFTLİKLERİ İÇİN ÖNEMLİ BİR BESİN KAYNAĐI: GAMMARUS SPP. (GAMMARİDAE LEACH, 1814).....	597
<i>Gürçay Kıvanç Akyıldız, Esin Özdemir</i>	
DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNDEKİ GÖKKUŞAĞI ALABALIĐI ÜRETİMİ YAPILAN İŞLETMELERDE KULLANILAN AKARSU KAYNAKLARININ BAZI FİZİKSEL VE KİMYASAL KALİTE ÖZELİKLERİNİN BELİRLENMESİ	603
<i>Cafer Bulut, Abidin Fidan, Mustafa Ergün, Mehmet Pazar, Nurhayat Dalkıran</i>	
HAVA KALİTESİ AÇISINDAN DENİZLİ'NİN KAZ DAĐLARI: ÇAMELİ	611
<i>Cansu Duman, Selahattin Akşit</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE YAPILAN KADASTRO ÇALIŞMALARI VE İLÇEYE ETKİLERİ	627
<i>Ramazan Yoldaş Satılmış</i>	
ARAZİ TOPLULAŞTIRMASI ÇAMELİ ÖRNEĞİ.....	633
<i>Erkan Şenyiđit</i>	
ÇAMELİ ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ TANITIM, FAALİYETLER ve HİZMETLERİ.....	641
<i>Erol Güner</i>	
ÇAMELİ 'DE GÜREŞ VE ÇAMELİ' NİN GÜREŞÇİLERİ	653
<i>Hakan Tekin, Ayhan Ergen</i>	
ÇAMELİ FOTOĐRAF SUNUMU	659

ÇAMELİ İLÇESİNDE SÜRDÜRÜLEN KANSER TARAMA PROGRAMLARI

Dr. Nurhan MEYDAN ACIMIŞ Dr. Erkan Barış

GİRİŞ ve AMAÇ

Günümüzde, nedeni bilinen ölüm nedenleri arasında ikinci sırada yer alan kanserler, bütün dünya için de önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam etmektedir. Öldürücü ve sakat bırakıcı etkilerinin yanında yüksek maliyetli tedavilerinin de ülke ekonomisine olumsuz etkileri bulunmaktadır⁽¹⁾. Bu noktada; ülkemizde, Dünya Sağlık Örgütü'nün de önerdiği serviks (rahim ağzı), meme ve kolorektal (kalın bağırsak) kanser türleriyle mücadelede edilmektedir.

Serviks kanseri dünya genelinde kadınları en çok etkileyen, etkili tarama yöntemleriyle erken tedavi edilebilen ve hastalığa bağlı ölüm oranlarının büyük oranda azaltılabildiği kanserdir⁽²⁾. Serviks kanseri diğer kanser tiplerine göre da daha az bilinen, erken tarama ve tanı ile önlenilebilen bir hastalıktır⁽²⁾. Serviks kanseri etkeninin sıklıkla Human Papilloma Virüs (HPV) enfeksiyonu kaynaklı olduğu bilinmektedir⁽²⁾. Günümüzde kanser erken tanı konusunda halk bilinçlenmesi giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından ocak ayı Serviks Kanseri Farkındalık Ayı olarak kutlanmaktadır⁽³⁾.

Meme kanseri; meme dokusunu oluşturan hücre gruplarının değişime uğraması ve kontrolsüz çoğalması nedeniyle oluşur⁽⁴⁾. Son yıllarda meme kanserlerinin görülme sıklığında artış vardır. Dünya genelinde sıklığı yaklaşık 100000 kişide 50 hastadır⁽⁵⁾. A.B.D verilerine göre hayat boyu her 8 kadından birinin kansere yakalanma riski vardır⁽⁵⁾. Meme kanseri kaynaklı ölümleri azaltmak için kendi kendine meme muayenesi ve rutin taramalar önerilmektedir⁽⁴⁾. Meme kanserlerinin yaklaşık %70'i, hastaların kendi kendine meme muayeneleri sonucunda tespit edilebildiği bilinmektedir⁽⁵⁾. Meme kanserleri ileri dönemlere gelene kadar belirti vermeyebilir. Erken evrede tanı konması, hayatta kalma şansını arttırır⁽⁴⁾.

Kolorektal hücrelerinin kontrolsüz çoğalması sonucu ortaya çıkar. Kolorektal kanser tüm dünyada yaygın olarak görülen kanser türlerindedir⁽⁶⁾. Dünya ölçeğinde bir yıl içerisinde 1,9 milyon (%10) yeni kolorektal kanser vakası ve 935 bin (%9,4) kolorektal kanser kaynaklı ölüm tespit edilmiştir⁽⁶⁾. Avustralya ve Yeni Zelanda, Avrupa ve Kuzey Amerika'da görülme sıklığı Asya ve Afrika bölgelerine göre daha yüksektir. Bu farklılığın beslenme tarzı, çevresel maruziyet ve genetik yatkınlıktan kaynaklı olma olasılığı vardır⁽⁷⁾. Olguların %85'i 50 yaş ve üzerindedir. 40 yaşın altında nadir görülür. Ancak 40-50 yaştan sonra görülme sıklığı artar⁽⁷⁾. Ülkemizde, erkeklerde yüz binde 22,8 ve kadınlarda ise yüz binde 13,8 sıklığında görülen kolorektal kanserler, tüm kanserler içerisinde her iki cinsiyet için de üçüncü sırada yer almaktadır^(6,8). Kolorektal kanserler genel olarak ileri evrede belirti verme eğilimi gösterir. Kişini erken dönemde tanı alması bu açıdan son derece önemlidir. Erken tanı sayesinde hastaların yaşama süresi ve kalitesi artabilmektedir⁽⁶⁻⁸⁾.

Serviks, meme ve kolorektal kanser türleriyle mücadelede edilebilmesi için erken tanı gereklidir. Dolayısıyla kanser tarama programları önem kazanmaktadır. Bakanlığımızın "Sağlıkta Dönüşüm Programı ile kurduğu 33 mobil toplam 198 adet Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi (KETEM) bulunmaktadır ve ülkemizde, bu üç kanser türü için Dünya Sağlık Örgütü'nün de önerdiği kanser tarama programları uygulanmaktadır^(1,5). Kadınlarda meme kanseri tarama programı kapsamında; Ayda bir kendi kendine meme

muayenesi, yılda bir klinik meme muayenesi ve 40-69 yaş arası kadınlara 2 yılda bir mammografi çekimi ve serviks kanseri tarama programı kapsamında; 30-65 yaş aralığındaki kadınlardan 5 yılda bir smear ve HPV -DNA testi yapılmaktadır. Tüm popülasyonda yapılan kolorektal kanser tarama programı kapsamında ise; 50-70 yaş aralığındaki erkek ve kadınlarda 2 yılda bir gaitada gizli kan testi, 50-70 yaş arasında 10 yılda bir Kolonoskopi yapılmaktadır ⁽¹⁾. Ailede kalın bağırsak polipleri, kalın bağırsak kanseri, ülseratif kolit, Crohn, kalıtsal polipozis veya polipozis dışı sendrom hastalık olguları varlığında 40 yaşından itibaren tarama önerilmektedir ⁽⁶⁻⁸⁾.

Kanser tarama programlarının, etkin bir şekilde uygulanması önemlidir. Bu bildirinin amacı, Çameli ilçesinde uygulanan kanser tarama programlarının değerlendirilmesidir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki bu araştırmada, 2010-2020 yılları arasında Çameli ilçesinde uygulanan kanser tarama programlarına ait veriler Denizli İl Sağlık Müdürlüğünden talep edilmiştir. Serviks kanseri ile ilgili olarak; taranması gereken toplam kadın sayısı, yapılan tarama sayısı, pap smear testi pozitif çıkan kişi sayısı, sevk edilen hasta sayısı, HPV DNA bakılan kadın sayısı ve serviks kanseri saptanan kadın sayısı, meme kanseri ile ilgili olarak; taranması gereken toplam kadın sayısı, yapılan tarama sayısı, yapılan meme USG, sevk edilen hasta sayısı, mamografi yapılan kişi sayısı ve meme kanseri saptanan kişi sayısı, kolorektal kanser ile ilgili olarak; Taranması gereken toplam kişi sayısı, GGK Bakılan Kişi Sayısı, sevk edilen hasta sayısı, kolonoskopi yapılan kişi sayısı ve kolon kanseri saptanan kişi sayısı talep edilen verileri oluşturmaktadır. İletilen veriler için Microsoft Word programı kullanılmış olup tanımlayıcı istatistikler için sayı verilmiştir.

BULGULAR

Serviks Kanseri

2014-2020 yılları arasında Çameli ilçesinde serviks kanseri açısından taranması gereken kadınların yaklaşık %33'ü taranmış ve kadınlarda HPV DNA bakılmıştır. 2016 yılında en yüksek serviks kanseri tarama oranına (yaklaşık %54) ulaşılmıştır. 2020 yılında ise toplam 89 kadın (bu sayı taranması gereken kadınların yaklaşık %10'una karşılık gelmektedir), 2016 ve 2019 yıllarında 24 kadın (bu sayı tarama yapılan kadınların yaklaşık %3'üne karşılık gelmektedir), 2020 yılında bir kadın (bu sayı tarama yapılan kadınların yaklaşık %1'ine karşılık gelmektedir) pap smear testi yönünden pozitif bulunmuştur. 2019 yılında 9, 2018 yılında 5 ve 2017 yılında 1 ve 2020 yıllarında 1 kadın bir üst kuruluşa sevk edilmiştir. Servis kanseri saptanan kadın sayısı belirtilmemiştir.

Tablo 1: 2010-2020 YILI DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNİN SERVİKS KANSERİ TARAMA İSTATİSTİKLERİ

SERVİSK KANSERİ						
	Taranması Gereken Toplam Kadın Sayısı	Yapılan Tarama Sayısı	Pap Smear Testi Pozitif Çıkan Kişi Sayısı	Sevk Edilen Hasta Sayısı	HPV DNA Bakılan Kadın Sayısı	Serviks Kanseri Saptanan Kadın Sayısı
2010						
2011						
2012						
2013						
2014	860	177			177	
2015	860	150			150	
2016	860	467	12		467	
2017	860	350	5	1	350	
2018	860	429	9	5	429	
2019	894	355	12	9	355	
2020	894	89	1	1	89	

Meme Kanseri

2017-2020 yılları arasında Çameli ilçesinde meme kanseri açısından taranması gereken kadınların %27'si taranmış ve onlara mamografi uygulanmıştır. 2017 yılında yaklaşık %28'i, 2018 yılında %36'sı, 2019 yılında %38'i ve 2020 yılında %7'si taranmıştır. En yüksek tarama sayısına 743(%38) kişi ile 2019 yılında ulaşılmıştır. En düşük ise 130(%7) kişi ile 2020 yılıdır. Tarama yapılan kadınların; 2017 yılında yaklaşık %4'ü, 2018 yılında %5'i, 2019 yılında %4'ü ve 2020 yılında %3'ü ve sonuç olarak taranan kadınların yaklaşık %4'ü ileri tetkikler için üst sağlık kuruluşlarına sevk edilmiş ve onlara meme USG yapılmıştır. Bu uygulamalar sonucunda 2018 yılında bir ve 2019 yılında üç kadına meme kanseri tanısı konulmuştur.

Tablo 2: 2010-2020 YILI DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNİN MEME KANSERİ TARAMA İSTATİSTİKLERİ

MEME KANSERİ						
	Taranması Gereken Toplam Kadın Sayısı	Yapılan Tarama Sayısı	Yapılan Meme USG	Sevk Edilen Hasta Sayısı	Mamografi Yapılan Kişi Sayısı	Meme Kanseri Saptanan Kişi Sayısı
2010						
2011						
2012						
2013						
2014						
2015						
2016	1899					
2017	1899	539	19	19	539	
2018	1930	690	36	36	690	1
2019	1930	743	33	33	743	3
2020	1945	130	4	4	130	

Kolorektal Kansere Taraması

Çameli ilçesinde 2010-2020 yılları arasında kolorektal kanser açısından taraması gereken toplam kişi sayısı kayıtlarda mevcut değildir. Verilen istatistik bilgilere göre yüzde hesaplanamamış olup; 2014 yılında toplam 1688, 2018 yılında 1416 ve 2019 yılında 1382 kişinin GGK testi ile tarandığı belirtilmiştir. GGK bakılan kişi sayısı 2016 yılında 576, 2020 yılında 209 dur. 2019 yılında 695 kadın ve 687 erkek; 2020 yılında 107 kadın ve 102 erkek kolorektal kanser açısından taramadan geçirilmiştir. Diğer yıllara ait cinsiyete göre dağılıma ait veriler henüz mevcut değildir. 2019 ve 2020 yılları arasında tarananların yaklaşık %1'i bir üst sağlık kuruluşuna sevk edilmiştir. Bu kişilerde kolon kanseri saptanmamıştır.

Tablo 3: 2010-2020 YILI DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNİN KOLOREKTAL GAITADA GİZLİ KAN VE KANSERİ TARAMA İSTATİSTİKLERİ

	Taranması Gereken Toplam Kişi Sayısı		Gaitada Gizli Kan Bakılan Kişi Sayısı		Sevk Edilen Hasta Sayısı		Kolonoskopi Yapılan Kişi Sayısı		Kolon Kanseri Saptanan Kişi Sayısı	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
2010										
2011										
2012										
2013										
2014			1688							
2015			1080							
2016			576							
2017			996							
2018			1416						0	0
2019			695	687	5	8			0	0
2020			107	102	1	1			0	0

SONUÇ

Çameli ilçesine ait kanser tarama programına ait sahip olduğumuz verilerle sağlıklı değerlendirme yapmak mümkün değildir. Ancak toplum sağlığı adına tarama programlarının devamı yönünde olumlu adımlar atılmasını istiyoruz.

ÖNERİLER

1. Toplum sağlığının geliştirilmesi açısından KETEM hizmetlerinin yaygınlaştırılması
2. Halkın erken tanının önemi konusunda bilinçlendirilmesi
3. KETEM hizmetlerine ulaşılabilirliğinin ve devamının sağlanması.
4. Denizli kentine özel **Mobil Hizmet Tırı** gibi farklı uygulamalara ülke genelinde olanak sağlanması.
5. Kanser Erken Tanı verilerinin toplanmasında standartların sağlanması
6. Sağlıklı Hayat Merkezleri ve Birinci Basamakta Aile Sağlığı Merkezi ve Toplum Sağlığı Merkezleri (İlçe Sağlık Müdürlüğü) arasında eşgüdümün yaratılması
7. Bakanlığın Ocak ayı Kanser Erken Tanı farkındalık etkinliklerinin ülke genelinde yaygınlaştırılması
8. Kırsalda Birinci Basamak Hizmetlerin erken tanı yönünden geliştirilmesi
9. Kendi kendine servikal smear testi uygulamaları bazı disiplinlerce önerilmektedir. Kendi kendine meme muayenesi gibi erken tanı halk eğitimlerine eklenmesi
10. Serviks kanserinin önlenmesi için önerilen HPV virüs aşısının sağlık bakanlığı ücretsiz rutin aşı programına eklenmesi

KAYNAKÇA

- 1) <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-taramalari>
- 2) <https://denizliism.saglik.gov.tr/TR-198313/ocak-ayi-rahim-agzi-serviks-kanseri-farkindalik-ayi-2021.html>
- 3) <https://denizliism.saglik.gov.tr/TR.45470/ocak-ayi-serviks-kanseri-rahim-agzi--farkindalik-ayi.html>
- 4) <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-turleri/kanser-turleri/meme-kanseri.html>
- 5) <https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/meme-kanseri/#genel-tanitim>
- 6) <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-turleri/kanser-turleri/kalin-bagirsak-kanseri-kolorektal-kanser.html>
- 7) <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-haber/kalin-bagirsak-kanseri-farkindalik-ayi.html>
- 8) <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler/kalin-bagirsak-kanseri-kolorektal-kanser.html>

Youtube Link: https://www.youtube.com/watch?v=HK1tVVue6_8